

Notater Elingård 11.09.2019

Kjersti Bredeg Karlsrud

fra Trøgstad i Indre Østfold

Vi tok over familiegården i 2015 mens vi gjennomførte agronomkurs for voksne. Gården var drevet av min bror de siste 15 år med svin- og kornproduksjon i tillegg til noen slakteokser.

Vi gjorde noen endringer i gårdsdrifta, kvitta oss med gris, men fortsatte med korn og storfe. Mannen min ble heltidsbonde, jeg fortsatte å jobbe i Trøgstad kommune som pianolærer og kulturskolerektor. Men jeg hadde jo også lyst til å utvikle gården til å bli min arbeidsplass i større grad.

Så på muligheten for at Inn på tunet være en måte å kombinere musikk og landbruk på. Jeg var nok litt usikker på om vi hadde nok å tilby, da det meste hos oss opprinnelig er basert på stordrift. Jeg tenkte f.eks at vi kanskje burde hatt flere dyr enn kalver hund og katter for å sette i gang med en slik tilleggsnæring, og helsearbeider var jeg jo ikke, så om kompetansen min som musikkpedagog var nok, var jeg også usikker på.

Men jeg har alltid hatt god kontakt med eldre mennesker. Jeg har hatt sommerjobb på sykehjem, og jeg har bodd i hus med begge bestemødrene mine, og på den måten også hatt nær kontakt med deres søsken og omgangskrets.

Sommeren 2017 starta jeg derfor med litt research. Etter å ha luftet idèen for kommuneadministrasjon tok jeg først kontakt med Innovasjon Norge. De gjorde meg oppmerksom på at jeg måtte påbegynne KSL-godkjenningen for å søke støtte, og jeg ble henvist videre til Matmerk og Inn på tunet Akershus SA. KSL-godkjenningen som IPT-gård ble påbegynt, og mai 2018 ble vi endelig godkjent.

I løpet av godkjenningsprosessen fikk jeg god hjelp av daglig leder i Inn på tunet, Ellen Ødegaard. Det tok totalt et halvt år fra vi ble godkjente til vi hadde underskrevet kontrakt for året 2019. I møter med kommunen og etterhvert forhandlinger om pris og avtaler, så var det Ellen som tok seg av dette også. Det ble utlyst konkurranse i lokalavisen og på kommunens hjemmesider og facebook, men ingen andre enn oss leverte inn anbud.

Fakturering skjer også via Inn på tunet Akershus. Jeg skriver timeliste, og administrasjonen i IPT fakturerer kommunen. Samvirket skal så ha 20%.

I Trøgstad reiser demenskoordinator på hjembesøk. Det foretas en kartlegging og det informeres om dagaktivitetstilbud og muligheter som finnes, dersom man har en demensdiagnose eller en form for kognitiv svikt.

Økonomisk har tilskuddsordningen fra helsedirektoratet til hjemmeboende demente, og fondsmidler bidratt til at trøgstingene har kunnet få dagaktivitetstilbud gratis dette året.

Det krevde endel forarbeide både med og uten kommunen og Inn på tunet SA før vi kom til avtaleskriving og oppstart. Det var krevende å være i full jobb samtidig. Jeg fikk etterhvert god kontakt med Innovasjon Norge, der jeg i utgangspunktet søkte støtte til idéavklaring, som jeg fikk innvilget. Men jeg opplevde at det var vanskelig å få nok utgifter i idéavklaringsperioden, både fordi jeg deltok på gratis kurs, fikk veiledning på andre gårder og ikke hadde anledning til å reise langt av sted pga annen jobb. Dette ble løst på en veldig god måte gjennom dialog med IN, da jeg fikk lov til å endre søknaden til å bli en etableringsstøtte-søknad i stedet. Kostnader i forbindelse med tilrettelegging av tilbudet med permanente installasjoner ble godkjente kostnader og jeg kunne få utbetalt støtte til oppstart.

Hjemmesiden vår ble opprettet av IPT Akershus lenge før vi hadde avtale og brukere, men den var fin å kunne vise til ved samtaler med kommunen, og for å synliggjøre tilbudet på nett.

Demensteamet i kommunen lagde en brosjyre med informasjon om tilbudet, og informerte fastleger og la ut brosjyre på steder der man kunne nå målgruppen.

Som tilbydere lå vi litt lavt i den fasen, og lot kommunen ta seg av markedsføringen.

Det kom 2 søknader før jul og 8.januar i år hadde vi oppstartsday med 2 brukere, pårørende og demensteamet. Vi hadde åpnet opp for inntil 4 brukere, men det var plutselig ikke så lett å få tak i så mange som fire.

Men vi starta i hvert fall opp med 2 brukere, og nå har vi 4. De er hos oss tirsdag og torsdag, 5 timer om gangen. De blir hentet hjemme og kjørt hjem igjen.

Tilbudet har blitt forma underveis, og brukerne har til dels vært vært med å bygge det opp. De har vært med og bygget hønehus, de har vært med og satt opp drivhus.

Vi har prøvd oss litt frem med forskjellige aktiviteter, og gjort mye forskjellig fra matlaging, baking, hagearbeid, skogplanting, dyrestell, turgåing, skruing/snekring og maling. Det hender vi synger litt også.

Dagsplanen er ganske fast:

Vi henter brukerne hjemme mellom 9 og halv 10. Da kommer de rett til ferdig frokost.

Måltidene er viktige og praten og latteren sitter løst.

Vi har et ønske om å ikke ha flere enn 4 personer her om gangen, fordi det skal føles trygt, og så får vi da også plass til alle i vanlig bil når vi henter og kjører hjem. .

I løpet av en dag, har vi gjerne 2 arbeidsøkter, med ei lita pause sånn midt på. Før brukerne kjøres hjem, får de middag som lages i fellesskap. Alle har bok der jeg skriver litt om hva vi har gjort.

Aktivitetene tilpasses i stor grad været, og planlegges best dagen før. Årstider, onner og kalving påvirker hverdagene våre. Vi snakker om ting rundt oss, tuller og tøyser og ler mye.

Vi prøver å ha naturlige aktiviteter, slik at de føler at de er til hjelp.

Samarbeidet med kommunen har vært godt, og det gjør at jeg i mangel av helsekompetanse føler meg trygg. Demenskoordinator og jeg har ofte sms-kontakt, og det har inntil nå vært to evalueringsmøter med demensteamet, ett i mai og ett i august.

Tilbakemeldingene er utelukkende positive, både fra pårørende, brukerne selv og andre som er tilknyttet brukerne. Det virker også til å være stor interesse for det vi har starta med utenfra. Jeg har hatt flere innlegg og foredrag, og jeg har hatt besøk hjemme på gården både av lokalavisen, Østfold bondelag og av politikere, f.eks Bjørnar Skjæran. Med kravet som kommer i 2020 om at alle kommuner må tilby tilrettelagte dagaktivitetstilbud for personer med demens, så bør kommunene se på de mulighetene som finnes i nærmiljøet. Mange bønder må av ulike årsaker tenke alternativt. De har ofte egnede lokaler og tilgang på arbeidsoppgaver som kan passe for fysisk friske mennesker som har behov for tilrettelegging.

Blant utfordringer vil jeg nevne rekruttering av nye brukere, for selv om vi nå har fullt hus, så har vi også slitt med å få brukere. Jeg vet at dette går igjen hos mange tilbydere, og det er ikke fordi det ikke er behov for tilbudet. Vi må bare finne den riktige måten å rekruttere på.

For meg er det et meningsfylt arbeid, å kunne bruke ressursene på gården min i møte med mennesker som har behov for en tilrettelagt hverdag med mestring og glede.

Som bonde føles det også godt å drive med noe som oppfattes positivt av alle. Ingen snakker om kjøttskam, været er av mindre betydning og det er både kortreist og bærekraftig.

Langsiktige gode avtaler med kommunen/kjøper er nødvendig. Viktig med økonomisk forutsigbarhet .

Foreløpig ingen god vikarordning, men jobber med saken, Sånn sett begrensede muligheter for ferie, fritid og sykefravær, som i endel andre landbruksnæringer. Og da passer det kanskje ikke for alle, men det passer fint for meg.

Tanker rundt oppstarten i januar:

«Vi visste ikke helt hva vi gjorde

Og det var vi helt sikre på.»
-Sitat Trygve Skaug